

Dopisi.

Iz Ptuj. (Graška „Tagespošta“) govorila je nedavno o dači: kolika je v posrednih okrajnih glavarstvih Štajerske zemlje bila do sedajna dača od zemljišč in kolika bode nova, ter pravi med drugim: V okrajnem glavarstvu ljutomerskem bila je cesarska dača dozdej 66060 fl. po novem pa bode 73377 fl. tedaj za 7317 fl. večja; v okrajnem glavarstvu ptujskem pa je bila dozdej 155.633 fl., po novem pa bode 203.299 fl. tedaj za 47.586 fl. večja. Jaz pa sem pred desetimi tedni v „Slov. Gosp.“ djal: „V okrajnem poglavarstvu ljutomerskem plačevalo bode se po novem 73.377 fl.; v glavarstvu ptujskem pa 203.299 fl.“ Do sem se tedaj številke, ktere sem si jaz takrat zračunil v Tagespoštnimi, ktera je dobila svojo razpravo kakor se hvali „von sehr geachteter Seite“, popolnoma vjemajo. Glede stare dače pa sva si s Tagespoštnim poročevalcem precej navskriž, jaz sem namreč dalje tako pisal v „Slov. Gosp.“: „Dozdej se je v celem ljutomerskem okrajnem glavarstvu plačevalo 72.395 fl. namreč v gornjeradgorskem 36033 fl. v ljutomerskem pa 36.862 fl. Iz tega je razvidno, da bo zanaprej celo ljutomersko glavarstvo 982 fl. več plačevalo, ako se po reklamacijah čisto nič nebi znižati dalo. Da Tagespoštni podatki niso zmišljeni, nego iz dotičnih izvorov ali matic zajeti, ni dvojbe, pa tudi moji so do pičice in popolnoma resnični. Kako to? Od kod tedaj razloček? Omenjena „veleocenjena starka“ pravi, ka je predpisana cesarska dača od zemljišč za celo Štajersko dozdej bila 1.967.759 fl. nova pa bo 2.479.765 fl. tedaj, pravi, bo nova za 512.006 g. večja. Temu ni tako. Nova sicer bo, ali še le čez 10 let popolnoma 2.469.765 fl., dozdej predpisana pa je bila 2.041.000 fl. Toda teh 2.041.000 fl. se nikoli popolnem ni vplačalo, kajti vsako leto se zavoljo elementarnih nezdod: toče, mraza, povodenj itd. več ali manje odpiše. Primerjavajoča novo s staro, imela je Tagespošta 2.041.000 fl. za celo Štajersko proti 2.479.765 fl. v oziru imeti, ne pa taisti broj, ki se po odbitku zavolj toče itd. dejanski plača. Razloček med staro in novo ni tedaj 512.006 fl. nego 438.765 fl. Ravno tako je razloček kakor sem rekel za okrajno glavarstvo ljutomersko 982 fl. ne pa 7317 fl. Na dalje sem takrat v 13. štef. „Slov. Gosp.“ pisal: „V okrajnem glavarstvu ptujskem bo se po novem mnogo več plačevalo kakor dozdej“ — sicer ne kakor Tagespošta pravi 47596 fl. na leto — No itak kakor sem rekel 39.010 fl. Dozdej se je namreč plačevalo 164.219 fl. v celem glavarstvu in sicer je odrajtaval okraj ptujski 98.250 fl., ormoški 50.177 fl., rogački 15.702 fl. Od onih 39.000 fl. zadelo bo rogački okraj okoli 2000 fl., ormoški tudi samo toliko, vse drugo pa bo nosil okraj ptujski. Nadejamo se sicer, ka bo se po reklamacijah nekaj dalo popraviti kaj se v

pravem trenutku zgrešilo. V ptujskem okraji ni bilo v cenilnej komisiji nejednega kmeta kot zvedenca, kajti gg. Filafero, Leskošek, Sobler, Zürn-gast itd. itak niso prav za prav navadni kmeti. J. Žitek.

Iz Ponikve. (Strašen ogenj) je bil v nedeljo 19. t. m. ob 1. uri popoldne tukaj v vasi „Verteče“, kteri je v malih urah 8 poslopij uničil. Pri tej nesrečni priložnosti si je naš splošno spoštovani občinski predstojnik Franc Podgoršek veliko hvalo zaslužil, ker je, ko zasliši, da zvon ogenj oznanjuje, svoje konje pripregel in občinsko brizgalnico do gorišča zapeljal, tam neutrudljivo z vso močjo delal, branil, gasil, zapovedoval in s svojim zgledom navzoče ljudi k marljivosti spodbujal, ter na pogorišči ostal do noči. On in žandarji so naredili, da ni cela vas zgorela, ker so branili, pomagali rešiti, kar je še za rešiti bilo in nektare lene ljudi k delu gonili in silili. Slava in hvala tedaj gospodu Podgoršek-u in izvrstnim gospodom žandarjem! Ubogi pogorelci so zdaj v veliki revščini in zadregi, posebno zato, ker je tukaj ože 10 slabih letin bilo. Mraz in toča je skoraj vsako leto delo in trud kmetovalea uničila, tako, da nekteri še davka plačati ne morejo. Kaj bodo zdaj nesrečni pogorelci začeli? Vse jim je zgorelo — tudi obleka, ves živež in tudi vsem svinje. O ko bi kakšen usmiljeni človek se najdel, kteri bi revežem v iste veliki sili s kakim milim darom pomagal! Bog, ki vsako usmiljenje in vsak dar stoterno poplača, tudi takega dobrotnika ne bode pozabil. Revščina je tako velika, da se ne da popisati in ako bi kdo hotel ubogim pogorelcem pomagati, naj blagovoli ta mili darek, če je denar, obleka ali živež, poslati občinskemu predstojniku na Ponikvu (Ponigl a. d. Südbahn). Povrnili po vsemogočni Bog!

Od Kapele pri Brežicah. (Slabo gospodarjenje.) Dopisatelj je nekda od 1. 1853—57. hlače trgal po klopih meščanske glavne šole v Mariboru pa Bogu bodi potoženo: naučil se ni veliko, ker ni nemščine umel, v katerej je se vseskozi prednašalo. Edini učitelj Mirt v 3. razredu je časih kaj slovenski spregovoril; v 4. razredu bila je sicer dovoljena vsaki teden ena ura za slovensko berilo, ali te nam učitelj Faregg ni hotel privoščiti. Tako je prišlo, da je pozabil, kar so mu nemški v glavo zabili, druga pa ni znal. Zato je moral doraščen začeti s samoukom, s prebiranjem slovenskih knjig in časopisov. Zato pa so obžalovanja vredni starši pa otroci, kder v ljudski šoli tem nerazumljivo nemščino v glavo pšejo, na to pa pozabijo, da je treba otroka najprvije v materinščini podučevati, izobraževati. Povsod delajo z deco tako, na Nemškem, Italijanskem, Francoskem. Materinščina je podlaga vsej nadalješnji odgoji človeka. — Za kmetijski stan prišli so res žalostni časi. Pod napravimi in vsled postav, katerih so nam liberalni poslanci naložili, skoraj omagujemo. Vrh tega se nam

mladina boče zelo spriditi. Kdor se kaj izučil v šolah, neče doma delati. Hoče biti gospod, dekleta pa vsaj „fraila“. Izšolanega otroka vzamejo po nekaj letih k vojakom in starši zopet pogrešajo podpore. Kateri doma ostanejo, tem pa stara nošnja ni dovoljna, vsak če biti oškriban po „soldački“, hlače nosi po francoski, črevlje pa „meksikajnarje“, in kadi cigare. Jednako gizdijo se tudi dekleta. „No, vsaj si kupim, kaj to komu mar?“ Res, pa pogosto so le starši, ki v štacunah jemljejo robo na „porgo“ ali „puf“, a naposled štacunar po dohtarjih dolge iztiruje. Huda napaka je tudi ta, da starši — pogosto prisiljeni — zraven vžitka še drago izročijo gospodarstvo sinu ali hčeri. Nekaj časa se novi gospodar še drži, naposled pa ga obresti in dolгови uničijo vključ temu, da je grunte na kose prodaval. Konečno so vsi vkup berači.

J. P.

Iz Obriža. Letos utegnemo še precej dobro letino imete, ako nam ljubi Bog prizanese s točo. Kazni smo sicer vredni, ali usmiljenja močno potrebni. Naj ga toraj pravični prosijo, da nam prizanaša zaradi številnih hudobij, ki se po svetu godijo. Opomnim samo na nekaj malega! Kako in koliko delavci govorijo, kedar jih je več skupaj? Preklinjanje, ogovarjanje in klafanje, tega je skoraj povsod. Kako hočemo blagoslova božjega nadejati se pri delu, kder je zraven toliko greha! Srce zaboli človeku, kedar kdenaleti na več fantov vkup, posebno ob svetkih. Pokregati razbrzdenega paglavca ni varno, ako nečemo najnesramnejših psov slišati! — Naše občinske ceste so hudo zanemarjene, posebno ena sred vasi. Kriv je temu župan in njegov prvi svetovalec. Ako ga kdo nagovarja, naj da steze popraviti, odreže se rekoč: „meni tega ni treba, jaz sem dozdej vse dopeljal, drugi pa naj vozijo, kakor hočejo, če bodo živino iz blata vlačili. Tako ne moremo priti do boljših stez. Marljivejši je naš župan s pisarijami pa tudi drag. Potni list za kako kravčo velja skoraj toliko, kakor kaka knjiga.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Novi knezoškof bili so 26. jun. v Saleburgu posvečeni in bodo 3. julija v Celovci vpeljevani. — Procesijo na sv. Telovo so vodili 80letni stolni prošt preč. g. Adam Pichler. — Kamenski župnik, č. g. Kronik so ogledovali železniški most čez Dravo, in tako nesrečno pali, da so v nekaj urah bili mrtvi. — Svitli cesar darovali so srenji Tunel 200 fl., Waidegg 200, za šoli v Grafensteinu 300 in v Trebesingu 300 fl. — Pogorelci v Vrbi dobili so 7000 fl. več podarovanj, kakor je škoda bila vcejenjena, oni v Lačanah pa manj. — Za popraviljanje mestne cerkve v Beljaku so napravili tombolo in spečali 800 fl. — Beljaška hranilnica ostane zaprta do 7. jul., celovska pa do 20. jul. — V okolici Slov. Pleiberskeje delal je nek Anton Ongriž bankovce, pa je pobegnil, ko je zapazil, da ga žandarji iščejo. Do sedaj ga še niso dobili. — Celovski mestni zastop je prošnjo sklenol

zoper polajšanje Sletnega šolanja poslati gosposkeje zbornici na Dunaj; meščani se vtikajo v reči, ki jih nimajo brigati, kajti v mestih naj pošiljajo otroke v šolo, kakor hočejo, a kmetom je treba postavnih olajšav, da ne bodo kaznovani, če 13letnega dečka ali 14letno deklico doma potrebujejo. — V Celovci imajo nemčurji zopet nov list: „Freie Stimmen“. Ta list je kar vse koroške Slovence v Dravo zatopil, kajti od saleburških in tirolskih planin tje doli do kranjsko-koroških gor so mu sami Nemci doma in na Kamnu, Golici, Stolu, Ljubelnu, Obirji čepijo mu sami nemški „Wachterji“ in stražijo nemštvo. Kaj še? Od 332.000 katoliških Korošcev je 120.000 slovenske krvi. Od 353 župnij je 117 čisto slovenskih in 13 mešanih. No, in čeravno Slovence na papirji kar zobljejo in požirajo, požrli in pozobali jih še vendar niso in jih tudi ne bodo!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor Slovenci na Kranjskem, tako so se Čehi borili, da bi zmagali pri volitvah v trgovsko zbornico v Pragi pa niso, kajti judovski trgovci potegnoli so z Nemci. — Nemški liberalci tudi na Českem ščujejo kmete zoper ministerstvo sedanj in zoper Slovence; toda kmetje so v Tečenu zbrani liberalcem brco dali rekoč: liberalni profesorji in advokatje pustiti nas pri miru, mi bomo že sami povedali, kder nas črevelj žuli, a zoper slovanske sodeželjane se ne damo ščuvati. — Zastran Sletnega šolanja so rekli, da je treba kmetom šolska bremena polajšati, 8 letno trdno obiskovanje šol sodi le za mesta. Liberalci se jezijo, da so kmetje sami začeli pravo spoznavati, in da se ne dajo liberalnim kričačem za nos voditi. Jednako spodletelo je liberalcem na Štajerskem nemškega kmeta zvabiti na svojo stran, kajti zbrani „bauernvereinerji“ pri gornji Kungoti zunaj Maribora so tudi sklenoli hranilnice prositi, naj dajejo dolžnikom dopisovati po svojih uradnikih, a ne po advokatih, kajti slednji gospodje preveč računijo. Ta sklep je liberalce zelo splašil — Koroški deželni zbor je sklican v Celovec na 15. sept. Slovence zastopa ondi edini g. Einspieler. — Na gimnaziji v Sučani na Bukovinskem priredijo že jeseni za rumunske dijake vštrita 2 razreda, kder se bode rumunski prednašalo. Slovenci pa še zmiraj ne dobimo nič. — Kranjski nemčurji se bahajo, da bode nedavno obsojeni Vestenek v 1/2 leti Kranjske dežele glavar. Ni verjetno. Jeseni bodo okolo Radolice veliki manevri; udeležijo se regimenti štev. 7, 17, 27 in 28., lovška bataljona štev. 33 in 35 in ulani iz Celovca. — Na Ogerkem se bližajo volitve svojemu koncu, minister Tiszajeva stranka je pridobila okolo (20) sedežev, v Medjimurji pa je njeni kandidat Podmanicki propal, čeravno so ga judje podpirali in 30.000 fl. potrošili, zmagal je Urvari-Lajos. Obetal je Slo-